

GPS Upute za planinarenje

Kako uspješno koristiti svoj mobitel kao GPS navigaciju za planinarenje

v1.1 (Ožujak 2014)

By Marc TORBEY

mrc.trb@gmail.com

Prijevod i obrada: [Rusvaj Portal](http://www.rusvaj.com) <http://www.rusvaj.com>

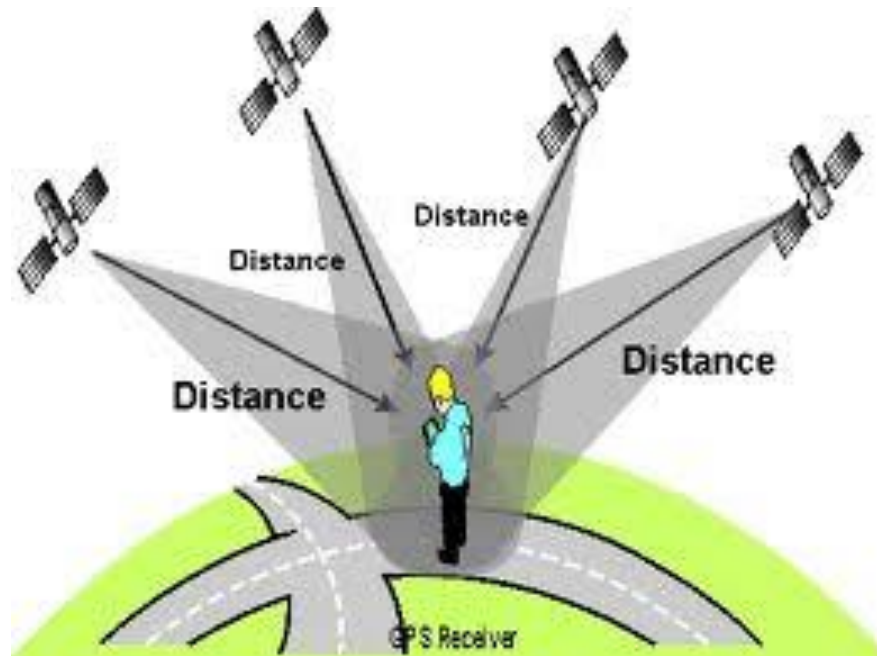
Primjeri iz Android aplikacije OruxMaps

Sadržaj

- Osnovno o GPS-u za planinarenje [slide 3](#)
- Prije nego krenete planinariti [slide 12](#)
- Dan je planinarenja! [slide 20](#)
- Nakon planinarenja [slide 31](#)

Osnovno o GPS-u za planinarenje

Korištene kratice

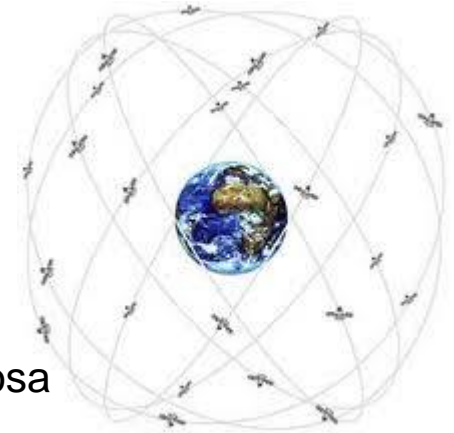
- GE Google Earth (besplatan računalni program)
- GPS Global Positioning System
- OM **Orux Maps** (GPS aplikacija za Android mobitele)
- POI Point Of Interest (Točka interesa, na karti)
- WP Waypoint (prijevod u Orux Maps „Međutočka”, MT)

GPS

Global Positioning System

- Nekoliko satelita oko Zemlje odašilje GPS „signale“:
  - GPS uređaji *zaprimaju* signale satelita... ako nema prijenosa
  - slabi signali sa satelita pa...
    - samo vani se prima!
    - prvi “GPS fix” zahtjeva korisnika da bude miran (bez kretanja)
- Podrijetlo GPS sustava:
  - USA: NAVSTAR
  - Russia: GLONASS (od 2010)
  - UE: Galileo (dostupan 2020).
- Ciljevi GPS sustava:
  - Osnovni cilj: pronalaženje svoje pozicije na karti
  - Navigacija: more, zemlja (auto)
  - **Orijentacija: planinarske staze**

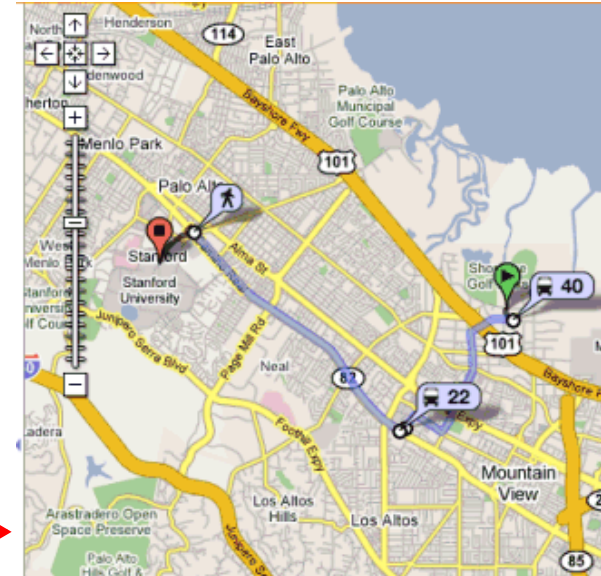

GPS karte

Tipična digitalna **karta** je:

- **Sofisticirani softverski** objekt koji se sastoji od crteža krajolika (sa prometnicama, javnim spomenicima ...) + POI baze podataka + nekog inteligentnog softvera koji vam može dati upute za dolazak na POI odredište.
  - Zahtijeva internet povezivost, pristup najnovijoj karti i POI-ma.
  - Najčešće skupo

Primjer Google karte →

- Ili jednostavna **slika**, koja prikazuje krajolik i eventualno ceste.

- Nije za navigaciju...ali je u redu za planinarenje!
- Može se koristiti ivanmrežno nekim programom kao OM
- Najčešće dostupno besplatno
- Npr: Google Earth/ Hybrid →

GPS objekti – Međutočke (Waypoints)

- **Međutočka (Waypoint)** točka na karti, kreirana da bi se lociralo važno mjesto na karti...
  - ili sa “Napravi međutočku” funkcijom OM-a (označava korisnikovu trenutno lokaciju)
  - ili dodirrom točke na “Karti”
  - ili nekim programom
    - u Google Earth-u se zove Placemark. (Add → Placemark)
    - na Nokia telefonima se zove „landmark”
- Bilo koja MT(WP) se može koristiti kao *cilj* za orijentaciju
  - kompas pokazuje pravac i udaljenost do nje.

[Vidi stranicu 27.](#)

GPS objekti - Rute

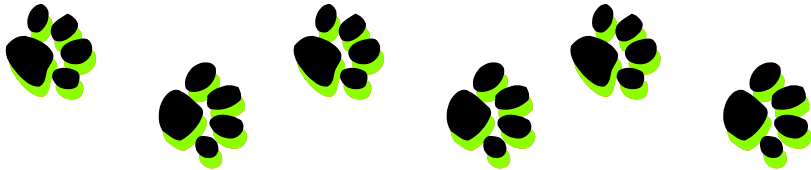
- **Ruta** je poredani skup međutočki, koje vas vode kroz planinarenje.
- Sastoje se od međutočki napravljenih...
  - na mobitelu, programom kao što je OM
  - ili nekim programom na PC/laptopu

GPS objekti - Tragovi

- **Trag** je put koji je prohodao planinar, snimljen njegovim GPS uređajem.
  - Pomoću njega, nakon planinarenja, locirate gdje ste hodali i vidite statističke podatke.
  - Trag koji je snimio drugi planinar možete učitati na svoj GPS uređaj (npr. smartphone) te slijediti ga kako vam se pokazuje na karti.

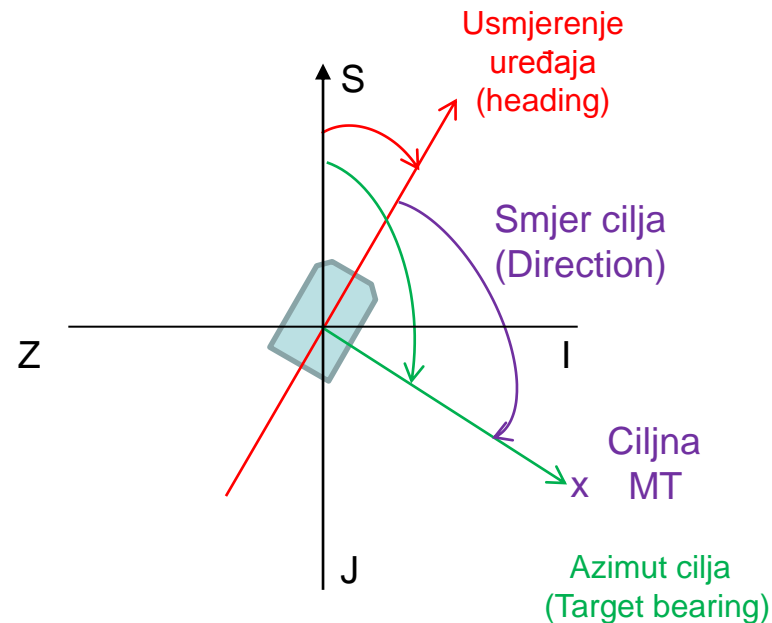

Vrste datoteka – Korisni programi

- Vrste datoteka:
  - Svaki proizvođač GPS uređaja je razvio svoj GPS software koji koristi pripadajuće vrste datoteka za opis - prilaz GPS objekata.
Na primjer: *.lmx, *.trk, *.loc, *.hwr itd.
    - Garmin navigatori koriste *.**gdb** (Garmin database, verzija 3)
    - Google Earth koristi *.**kml** (keyhole markup language)
  - Vrsta datoteke **.gpx** je napravljena kao napor da se dobije zajednička vrsta datoteke, koju će moći koristiti svi GPS navigatori i programi.
    - Datoteka **gpx** vrste može sadržavati kombinaciju MT-i, ruta i tragova.
  - OruxMaps koristi .gpx i .kml vrste.
- Korisni programi koje bi trebali imati:
  - **Google Earth** je odličan za planiranje planinarenja! Zahtijeva brzi internet.
  - Program za međusobnu konverziju različitih vrsta datoteka:
    - “**GPS Babel**” je besplatan za korištenje.
  - Program za gledanje tragova na karti te dobivanje statističkih podataka iz njih::
    - “GPS Track Viewer” je dobar besplatni program, a ima i mrežnu verziju. Primjer na <http://gpstrackviewer.free.fr/>

Navigacija prema ciljnoj točki

- Nekoliko osnovnih pojašnjenja
  - **Cilj**, je slijedeća međutočka do koje želite stići na vašoj ruti
  - **Smjer kretanja (Heading)**, u stupnjevima (0° do 360° , 0° je sjever, 90° je istok), je kut između geografskoga sjevera i trenutnoga smjera u kojega gledate (orijentacija vašega mobitela); (npr: $+30^\circ$)
  - **Azimut (Bearing)** cilja, u stupnjevima, je kut geografskoga sjevera i ciljne međutočke, na vašoj trenutnoj lokaciji; (npr. $+120^\circ$)
  - **Smjer (Direction)** cilja, u stupnjevima, je kuta između vašega trenutnoga smjera kretanja (heading) te azimuta cilja (bearing), na vašoj trenutnoj lokaciji; (npr : $120^\circ - 30^\circ = +90^\circ$)

$$\begin{array}{l} \text{Hrvatski} \\ \text{Smjer} = \text{azimut cilja} - \text{smjer kretanja} \\ \text{Engleski} \\ \text{Direction} = \text{bearing} - \text{heading} \end{array}$$

Prije planinarenja

1. Preuzimanje digitalne karte

2. Priprema za praćenje *route*

3. Priprema za praćenje traga

Preuzimanje karte za izvanmrežno korištenje

Prije nego što odete planinariti na neko lijepo mjesto... treba vam digitalna karta toga mjesta koja je dostupna izvan mreže na vašemu mobitelu.

- Sa OM možete lako *Napraviti kartu* za izvanmrežno korištenje

- Provjerite da li imate vezu sa internetom na mobitelu
- U izborniku Karte, izaberite Prebaci kartu, izaberite *ONLINE* .
- Izaberite željenu vrstu karte, između desetaka na popisu:
  - Dobre vrste karata „ karte svijeta” su *Google Hybrid* i *Microsoft Hybrid*
  - Potražite najbolju dostupnu kartu koja pokriva područje gdje planirate planinarenje
  - Provjerite koje najveće povećanje želite imati

- Na izborniku Karte izaberite *Kreator karte*

- Izaberite područje karte za preuzimanje: dodirnite dva suprotna kuta četverokuta pa dodirnite ok
- Unesite ime karte
- Izaberite razine povećanja koje želite (obično min= 10, maks = 16, 17 or 18)
  - Provjerite veličinu datoteke karte u Mb (maks = 1024 Mb), smanjite maksimalno povećanja, ako treba.
- Označite '*Ne prekidaj skidanje ako nedostaje koja ploča karte*' pa taknite *Preuzimanje*

Planiranje planinarenja

Kreiranje rute ili uvoz postojećega traga

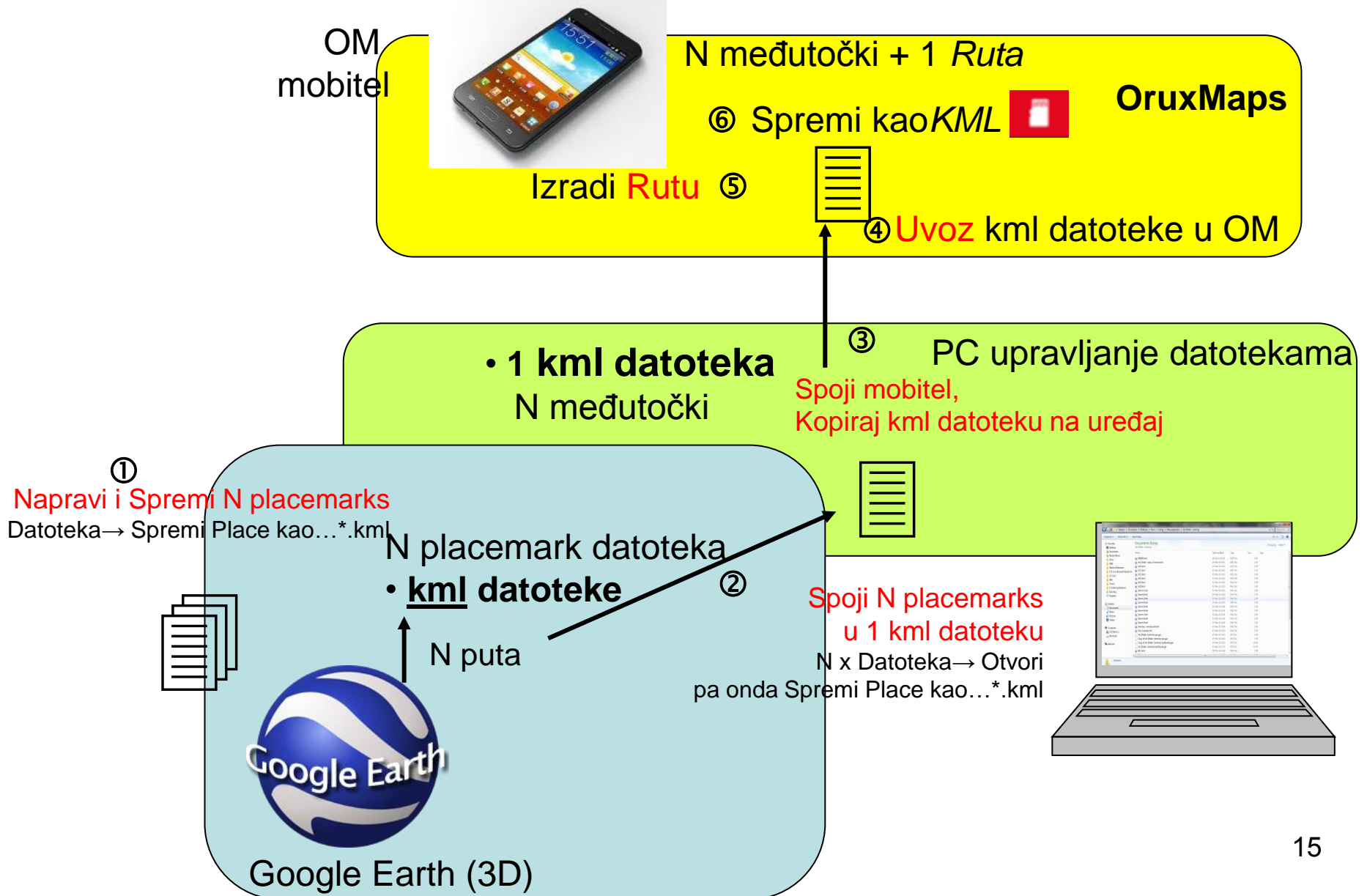
- Kada želite ići planinariti na mjesto koje ne poznajete dobro, postoje dva načina kako pronaći svoj put:
  1. Koristeći program, kao što je GE, kreirate *rutu* = skup više uzastopnih točaka gdje namjeravate hodati, pod pretpostavkom da postoji način da se hoda od jedne MT do druge.

2. Ili je moguće planinariti *tragom* koji je snimio netko drugi...
  - sa Wikiloc web stranice ili neke druge slične stranice = baza tragova ili
  - vam je poslao *trag* neki drugi GPS korisnik kojega znate ili čak
  - vlastitim snimljenim tragom nekog prijašnjega planinarenja ili, naša želja,
  - *tragom* skinutim sa **Rusvaj Portala** <http://www.rusvaj.com>, bazom koju želimo popunjavati uz vašu pomoć.

U svakom slučaju, da biste mogli prenositi datoteke između vašega računala i mobitela možete kreirati jednom i zauvijek ovu mapu na vašemu mobitelu: .../oruxmaps/file_exchange

Planiranje rute pomoću GE (pregled)

Planiranje planinarske rute pomoću GE (1/2)

Kreiranje i uvoz međutočki na mobilni uređaj

- Planiranje planinarske rute = kreiranje N placemarkova na GE
  - Na vašem računalu koristeći GE :
    - ① ponovite N puta: kreirajte više placemarkova na planiranom planinarenju: Desni klik na svaki placemark pa izaberote Spremi mjesto kao Plxx.kml.
    - Zatvorite GE.
    - ② sad spojite te N datoteke: otvorite opet GE, Datoteka→Otvori pa izaberite sve N datoteke zajedno (tipka Shift+klik). Pojavit će se na lijevom panelu kao *Privremena mjesta*. Desni klik na ime te mape pa izaberite *Spremi kao kml*. 😊
  - ③ Spojite računalo i mobitel (otključajte zaslon mobitela). Tada pomoću Windows Explorera: kopirajte kml datoteku na mobitel u `.../oruxmaps/file_exchange`
  - ④ Koristeći OM, Uvoz međutočki : otvorite izbornik Međutočki
    - izaberite *Upravljač*
    - kliknite Android gumb i izaberite *Uvoz međutočki*.
    - izaberite mapu `/oruxmaps/file_exchange`
    - Dvaput dodirnite kml datoteku koju želite uvesti, sa MT-ma

Postupak opisan na ovoj stranici se može koristiti i za direktan uvoz MT-i iz GE u OM (ako nema potreba za stvaranjem rute)

Planiranje planinarske rute pomoću GE (2/2)

Kreiranje rute pomoću OM

- ⑤ Koristeći OM izradite rutu:
  - otvorite izbornik Međutočki i izaberite *Upravljaj*
  - pomoću Traži ili Filtar na izborniku izaberite samo MT-e za vašu rutu
  - promijenite raspored MT-i njihovim micanjem gore-dolje (koristite ikonu na lijevoj strani)
- ⑥ Na kraju Spremi rutu
  - dodirnite gumb izvoza pa izaberite “KML”

Ruta se sad može pogledati kao datoteka

“Waypoints__ggggmdd_hhmm.kml” u oruxmaps/tracklogs map na mobitelu.

Takva ruta se može učitati bilo kada kasnije i koristiti se kao navigacija međutočkama. Vidi stranicu [Navigacija rutom](#)

Uvoz postojećega traga (pregled)

OM
mobitel

[N međutočki +] 1 *trag*

OruxMaps

③ Provjerite je li trag datoteka korektno zaprimljena

• 1 **gpx datoteka**
[+N međutočki]

② PC upravitelj datoteka
Spojite mobitel, Windows Explorer
kopirajte kml datoteku na uređaj

① Spremite datoteku traga
(iz e-pošte)

① Ili skinite trag sa web stranice

Iz e-pošte

Wikiloc
www.wikiloc.com
wikiloc
Ili slična stranica, npr.
kao što je [Rusvaj Portal](#))

Internet preglednik

Uvoz postojećeg traga

- Kako uraditi
  - ① Idite na Wikiloc web stranicu <http://www.wikiloc.com>
    - potražite neki trag kojim želite ići (možete ga pregledati na GE) pa ga
    - Skinite na vaše računalo kao *.gpx datoteku
  - ① Ili spremite *.gpx trag dobiven putem e-pošte
  - ② Spojite vaš mobitel sa računalom i pomoću Windows Explorera kopirajte *.gpx trag na mobitel, na primjer u mapu .../oruxmaps/tracklogs
  - ③ Na OM provjerite prisutnost uvezene datoteke
    - ili korištenjem izbornika Rute: → Učitaj datoteku
    - ili sa upraviteljem datoteka na mobitelu
  - Ostale stranice:
    - www.rusvaj.com
    - www.mapmytracks.com
    - www.gpsies.com

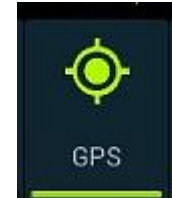
Dan je planinarenja!

Početak planinarenja

Na početnoj točki planinarenja:

1. Uključite GPS prijem na Android telefonu
2. Pokrenite OM i uključite GPS praćenje (dostupno i u izborniku Trag).
3. Učitajte **uzvanmrežnu kartu** koja pokriva vaše područje planinarenja
  - U izborniku Karte izaberite *Prebaci kartu* pa onda izaberite *OFFLINE*
  - *Opcionalno* učitajte MT-e na kartu (izaberite sve MT-e pa onda 'oko')
4. Učitajte (ili kreirajte) **Rutu** kojom želite ići (vidi stranice dalje)
  - Za snimanje traga pritisnite "Započni snimanje" u izborniku Trag
  - ili učitajte **Trag** koji želite pratiti (vidi stranice dalje)
5. Opcionalno (za veću sigurnost), označite na karti početnu točku kreiranjem nove međutočke.
  - ako znate točnu nadm. visinu početne točke možete kalibrirati vaš visinomjer (Opcije → Kalibriraj barometar)

Navigacija rutom

(U OM-u zvano “Navigacija međutočkama”)

1) Na prije kreiranoj KML datoteci rute

a) Dodirnite gumb **‘Rute’** pa → **‘Učitaj datoteku’**

b) Dvaput dodirnite željenu ime datoteke
“Waypoints__ggggmdd_hhmm.kml”

c) U skočnom prozoru imena **“Mogućnosti navigacije”** izaberite **‘MT navigacija’**

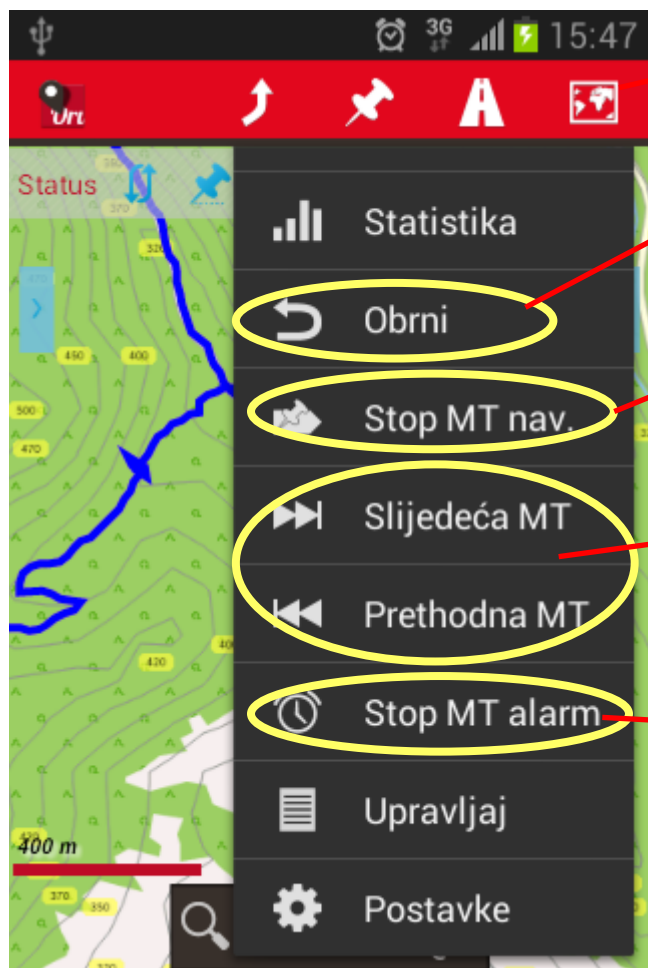
2) Ili iz skupa MT-i u OM: vidi stranicu
[Kreiranje i praćenje rute u OM \(po postojećim MT-ma\)](#)

3) Ili iz ničega : ruta kreirana direktno na karti. Vidi stranicu 25.

MT alarm daje obavijest kad se približavate svakoj MT-i

Opcije za vrijeme navigacijom međutočki

The image shows a mobile application interface for navigation. A red header bar at the top contains several icons: a location pin, a curved arrow, a pin, a large 'A', and a globe. Below the header is a map showing a blue route. A dark grey menu is overlaid on the right side of the map, listing various options. Five of these options are circled in yellow: 'Obrni', 'Stop MT nav.', 'Slijedeća MT', 'Prethodna MT', and 'Stop MT alarm'. Red lines connect these circled options to text annotations on the right side of the image.

Dostupne opcije u izborniku **Karte** za vrijeme navigacije

Korisno za navigaciju rutom unatrag

Zaustavlja navigaciju (na kraju vašega planinarenja)

Odredite svoj ciljnu MT dok hodate (u slučaju da ste promašili MT-u)

Prekida izvedbu alarma upozorenja kad se približavate ciljnoj MT-i

Kreiranje i praćenje rute u OM

(iz postojećih MT-i)

Imate puno MT-i u vašoj bazi podataka. Možete izabrati nekoliko njih da kreirate rutu te ju početi odmah pratiti.

1. Popis svih MT-i: Gumb 'MT-e' → **Upravljaj**
2. Pretražite cijeli popis ili koristite *Traži* i označite na lijevoj strani MT-e koju želite dodati ruti.
3. Kada ste odabrali sve željene MT-e, gumbom MT 'Filtar' uključite opciju 'Izabrane stavke' . Dodirom na 'ok' na popisu bi trebale ostati samo izabrane MT-e. (Ili filtrirajte po nekoj od karakteristika MT-i).
4. Poredajte MT-e kako želite: držite ikonu skroz na lijevoj stranisvake MT-e (povucite/ispustite MT gore/dolje) .
5. Učitajte rutu u preglednik karte : pritisnite drugi gumb s desne strane trake gumbi (**Rute**).

Kreiranje rute u OM (1/2)

(bez ičega, direktno na karti)

Nemate pripremljenu rutu ili trag pa niti MT-e. Ipak možete planirati rutu direktno u OM-ovom pregledniku karti.

Ručno kreiranje rute:

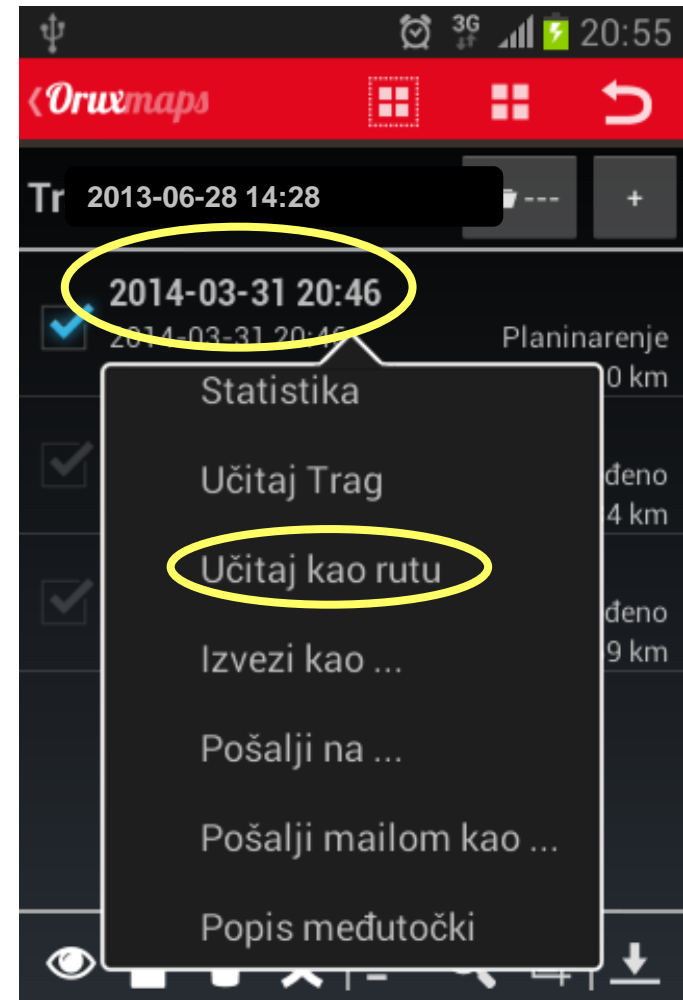
1. Na pregledniku karti dodirnite : **'Tragovi' → 'Kreiraj'**.
To će otvoriti okvir na dnu zaslona kojim može ručno dodati neposredno točke rute (i istovremeno kreirati MT ako je označeno 'Napravi međutočku').
2. Prstom pomičite kartu tako da *ciljnik* () bude na mjestu gdje želite MT-upa pitisnite gumb . Za brisanje zadnje dodane MT-e koristite gumb '-' . Za dovršetak rute pritisnite 'OK' pa za izlaz i prestanak rada na ruti gumb .
3. Sada imate datoeku traga napravljenu i spremljenu u bazi podataka. Sada ju možete i maknuti sa zaslona (iz preglednika karti, prvo gumb pa **Makni** 'Tragovi→Makni') ...

Učitavanje i praćenje rute u OM (2/2)

(po ručno kreiranoj ruti)

U svojoj bazi imate ručno kreiranu rutu, (sa prethodne stranice). Sad ju imate namjeru pratiti.

1. Iz preglednika karti izaberite select **'Tragovi'** ili **'Rute'** → **Upravljaj**.
Na popisu su neke rute.
2. Kliknite ime rute koju želite pratiti (imena "gggg-mm-dd hh:mm") te na skočnom izborniku izaberite **"Učitaj kao rutu"**
3. Izaberite **'MT navigacija'** na novom skočnom prozoru.

Navigacija do ciljne MT-e

(Korištenjem OM kompasa "Radar (TC-4)" – Opcije → *Alati* → *Radar*)

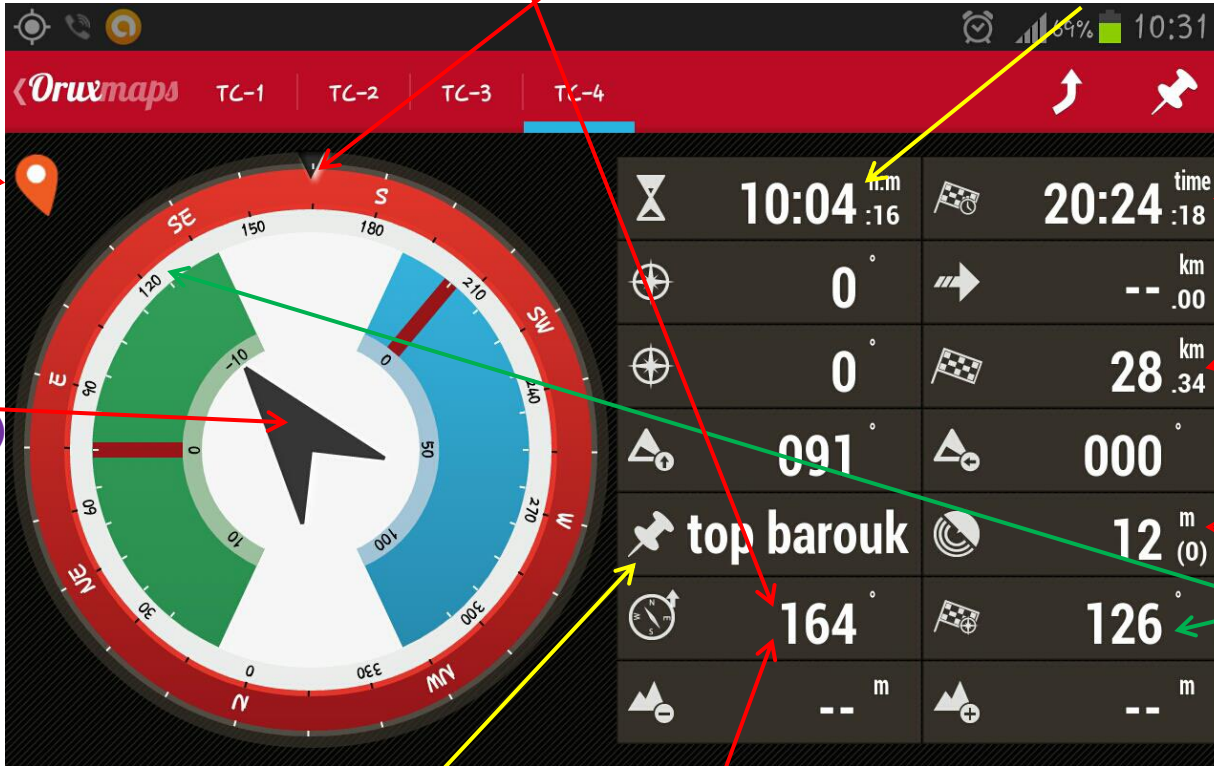
Izaberite MT i *Navigiraj ka*
Ili slijedite rutu (MT Navigacija)

Heading

usmjerenje mobitela ($0^\circ = N$)

Procijenjeno vrijeme rute (ETE)

Ikona cilja

Procijenjeno vrijeme dolaska (ETA)

Udaljenost do cilja

GPS preciznost

Bearing
kut između cilja i sjevera
(Stabilan ako se ne krećete)

Ime cilja

Heading

Kut između mobitela i sjevera
(varira ako okrećete mobitel)

Okretanjem mobitela dok se dvije strelice ne poklope → gledat ćete točno prema cilju
Npr. oba kuta = 126°

Heading = Bearing

Usmjerenje točno prema ciljnoj MT (**Heading**)

Okretanjem mobitela dok se dvije
strelice ne poklope → gledat ćete
točno prema cilju!

Heading = **Bearing** (ex 310°)

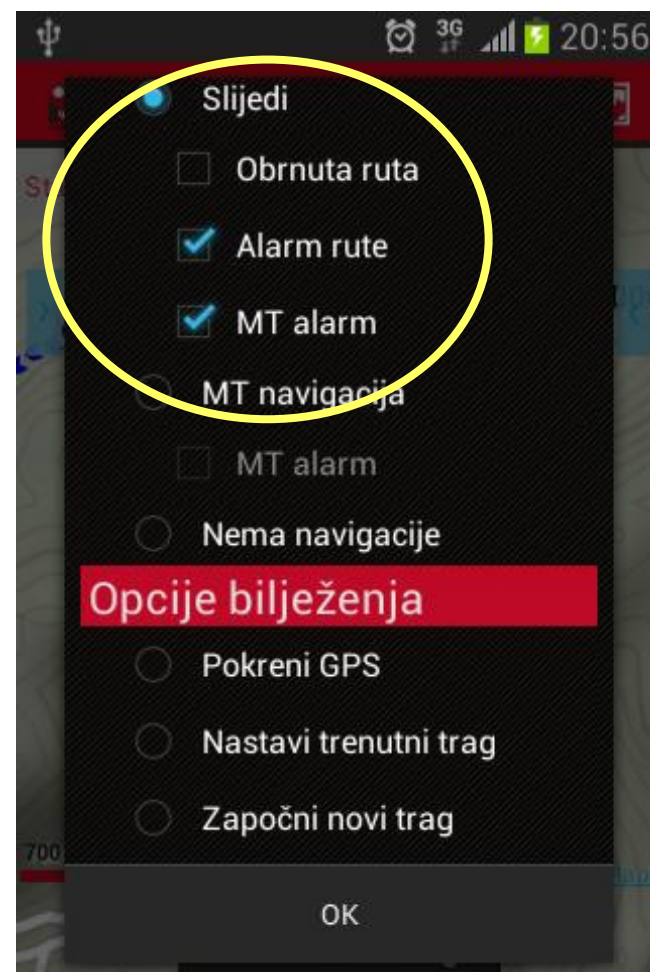
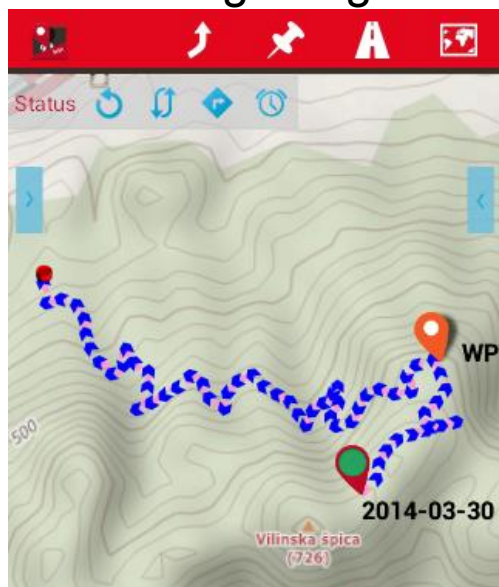

Praćenje snimljenoga traga

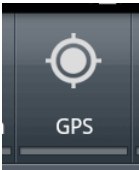
Učitajte putanju traga na pregledniku karti OM-a:

- Rute na izborniku: **A** → *Učitaj datoteku*
- U /file_exchange mapi dvotaknite ime gpx datoteke (npr. Vilinska_spica.gpx).
- U navigacijskom skočnom prozoru izaberite **Slijedi** pa dodirnite 'OK'
- Izaberite kartu koja pokriva područje i počnite hodati duž iscrtanoga traga

Završetak planinarenja

Na točki završetka planinarenja

- U OM:
  - zaustavite navigaciju (u izborniku Karte , “Stop slijedi” ili “Stop MT. Nav.”)
  - ako je uključeno snimanje traga, prekinite “Zaustavi snimanje” u izborniku tragova
  - isključite GPS praćenje
- Na Android obavijebnoj traci,
  - isključite GPS prijem

Nakon planinarenja

1. Pogledajte malo brzu statistiku
2. Vizualizirajte *u 3D* prijeđeni put na vašem računalu!
  - Uvjerite se da ste označili dvije opcije u OM-u za *Tragove/Rute* : Napravi sam KML i Napravi sam GPX
3. Podijelite svoj trag na wikiloc ili [Rusvaj Portalu!](#)

Brza statistika na OM

Na kraju planinarenja (i za vrijeme), možete odmah na mobitelu dobiti statistiku:

- u OM-u, izborniku *Tragovi*, dotaknite “Statistika”
  - dobit ćete zanimljivu statistiku vašega planinarenja.
  - pogledajte primjer
- Taknite “Vidi grafiku” gumb da vidite graf vašega planinarenja
  - Označite *Nadm. visina* i */udaljenost*

3D vizualizacija traga (pregled)

OM
mobitel

[N međutočki +] 1 *Trag*

OruxMaps/tracklogs

- ① Spoje mobitel na računalo,
- ② kopirajte KML na računalo

• 1 kml dat.
N međutočki

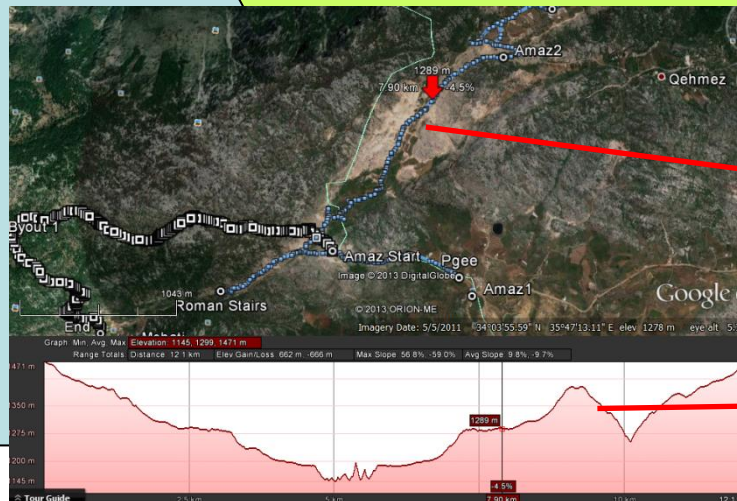
PC upravitelj datoteka

Otvorite kml
datoteku ③

Google Earth (3D)

Putanja traga

Profil promjene
nadm. visine

3D vizualizacija putanje traga

Na kraju planinarenja datoteka traga je spremljena na mobitelu kao gpx i kml datoteka (u *oruxmaps/tracklogs* mapi)

- ① Spojite mobitel na računalo pa korištenjem upravitelja datoteka
- ② kopirajte .kml (i .gpx ako treba) na vaše računalo.
  - Opcionalno: možete pogledati profil + statistiku.gpx koristeći neki GPX program ili web stranicu.
Korištenjem mrežnog preglednika: idite na gpstrackviewer.free.fr web stranicu, učitajte *.gpx trag da ga vidite u 2D. Opcionalno možete kliknuti gumb “obtain a URL” i pošaljete svoj link prijateljima.
- ③ Pogledajte trag u 3D pomoću Google Earth:
  - pokrenite GE, izaberite Datoteka → Otvori i otvorite .kml datoteka. Desno kliknite bilo gdje na tragu (između 2 točke traga) i odaberite “Show Elevation profile” .
- Opcionalno pošaljite svoje planinarenje prijateljima putem e-pošte: dodajte *.kml datoteku traga
  - nek vide glavne statističke podatke: duljinu puta, vrijeme, ukupni uspon, maks. Nadm. visinu...

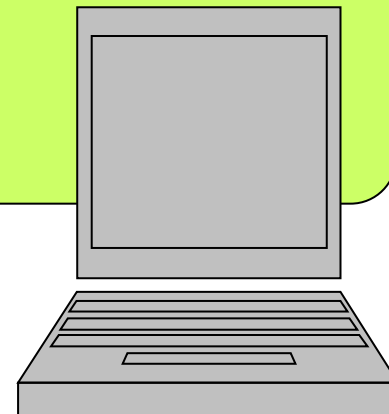
Podijelite trag na Wikiloc

Samo ako je planinarenje vrijedno biti podijeljeno sa ljudima koji planinare

Upravitelj datoteka na računalu

Pročišćeni trag [+ MT-e]

• gpx datoteka + 6 +

①

Učitavanje na web stranicu

Wikiloc

www.wikiloc.com

wikiloc

Ili slična stranica, npr.
kao što je [Rusvaj Portal](#)

Internet preglednik

②

Provjerite trag na GE
Kliknite link
'View in 3D on Google Earth'

3D pogled: Google Earth

Slanje vašega traga na Wikiloc

- Trebate napraviti Wikiloc račun, samo jednom i zauvijek, da bi mogli slati (učitavati) tragove.
  - idite na www.wikiloc.com i kliknite Sign up.
- Slanje vašega traga
  - Priprema na vašemu računalu
    - Vaš snimljeni trag u gpx formatu
    - Neke zanimljive međutočke dodane za vrijeme planinarenja, također u gpx formatu (ako treba upotrijebite 'GPS Babel')
    - Najviše 6 slika snimljenih tijekom puta (prvo im smanjite veličinu)
    - Kratak opisni tekst uz savjete (upute za vožnju, vidikovci, prijevoz...)
  - Korištenjem mrežnoga preglednika:
    - Idite na www.wikiloc.com, prijavite se na vaš račun
    - Učitajte novi trag
    - Učitajte *.gpx datoteku traga i opcionalno datoteke međutočaka
    - Stavite vaš opisni tekst, učitajte slike (moguće je dodati legendu svakoj fotki).

Kraj

Rusvaj